# TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

9. SINIF

## YAZILIYA HAZIRLANIYORUM

1. DÖNEM - 2. YAZILI

9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF 9. SINIF

**Aşağıdaki şiiri okuyunuz.**

(...)
Işığı kına çiçeklerinde konaklayan
bir avuç gökyüzü olmak isterdim dedi bulut
yurdun ve dünyanın herhangi bir yerinde
(...)

Refik Durbaş, *Acını*

**1. Bu şiirdeki altı çizili dizede yer alan edebî sanatları bulunuz, kullanılan edebî sanatların dizeye kattığı anlam zenginliğini yazınız.**

**Aşağıdaki şiiri okuyunuz.**

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldayım
Gidiyorum gündüz gece

Dünyaya geldiğim anda
Yürüdüm aynı zamanda
İki kapılı bir handa
Gidiyorum gündüz gece
(...)

Âşık Veysel ŞATIROĞLU

**2. Bu dizelerden çıkarılabilecek örtük iletilerden üçünü açıklayınız.**

## YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 2. YAZILI)

**Aşağıdaki metni okuyunuz.**

(...)
Deminki leylek şimdi yine süzüle süzüle iniyordu. Geldi, geldi, bu sefer büsbütün alçaktan sanki sürtünürcesine bizimkinin başı ucundan sıçradı. Geçerken sürekli gagasını birbirine vuruyordu. İşte o sırada beklenmedik bir şey oldu. Bizim tüyleri dökük leylek, şöyle bir davrandı; kanat çırpıp havalanmaya yeltendi. Bütün kuvvetiyle çırpındı, çırpındı. Ayakları yerden kesilip bir, bir buçuk metre yükseldi ama hemen sonra soluna doğru yan yatarak çöplüğe yuvarlanıverdi. Herkes soluğunu kesmiş, onun hareketine bakıyordu. Sakat kanadı üstüne düştüğünden belli bir şey ki canı fena yanmıştı. Buna rağmen hemen kalktı, doğruldu.
(...)

Haldun Taner, *İznikli Leylek*

**3. Bu metinde geçen "ayakları yerden kesilmek" ifadesini metindeki anlamından farklı bir anlam taşıyacak şekilde bir cümle içinde kullanınız.**

**4. Aşağıdaki metinlerden hareketle soruları cevaplayınız.**

**I. Metin**

(...)

Mehmet Akif'i iki yıl uzaktan tanıdım: Sabahları Beylerbeyi iskelesinden vapura beraber binerdik. O, üniversitede metin şerhi profesörü Ferit Kam'la yan yana otururdu. Bazı üç kişi olurdular: Meşhur Şeyh Muhsin-i Fani, Hüseyin Kazım Bey de katılırdı aralarına... Ben, uzak düşmemeye çalışır; karşılarında bir yere ilişirdim. Köprüye kadar kendi dünyaları içinde ne tatlı ne özlü konuşurlardı. Elimde kitap ama tek sahife çevirmeden, tek satır okumadan bütün uyanıklığımla onları dinlerdim. "Güzeller mihriban olmaz hemen yalvarı görsünler!" mısrasındaki "yalvar"ın "yalvarmak" anlamına gelmediğini, bir paranın adı olduğunu, yine böyle bir sabah yolculuğunda üstat Ferit Kam merhumdan duymuştum.
(...)

Yusuf Ziya Ortaç, *Portreler*

**II. Metin**

(...)
Anne-kız sabah kalabalığının arasında, yabancı, çabuk yürüyorlardı. Annesi durmadan konuşuyordu. Böyle konuşkanlığının olduğu geçmişteki tek günü, hastaneye hasta bakıcı olarak aldıkları gündü. Çocuk, o zamanlar üçüncü sınıftaydı. Önlüğü ağarık bir kara olmuştu. Kış basmıştı. Bu, köşedeki kömürcüden kömür alma günlerinin başlamasıydı. Mangal yakmayı öğrenmişti. Kapıda ilk çırayı ateşleyip kömürleri dikine onların üzerine yerleştiriyordu. Boruyu koyunca çıtırtılar başlıyor, küçük kıvılcımlar çevreye saçılıyordu.
(...)

Füruzan, *Parasız Yatılı*

**a) Bu metinlerden hangisinin öğretici metin olduğunu gerekçesiyle yazınız.**

**b) Bu metinleri verilen ölçütlere göre karşılaştırarak tabloyu doldurunuz.**

| Ölçüt | I. Metin | II. Metin |
|---|---|---|
| Tür | | |
| Gerçeklikle İlişkisi | | |

**5. Aşağıdaki metinden hareketle soruları cevaplayınız.**

KABAK ÇEKİRDEKÇİ

(...)

Soğuk bir sonbahar ve sonraları karlı, yağmurlu, fırtınalı bir kış başladı. Akşamları gölgeler, karanlıklar, denizin uğultusu, Fazlı Paşa yokuşundan boğuk bir çığlık ile geçen büyük rüzgârlar saltanatı başlamıştı. Karanlık çökünce heyecanla kabak çekirdekçiyi bekliyordum. Onun hayatını o kadar biliyordum ki gündelik adamlar arasında cesaret ve yüceliğin bir kahramanı olan bu basit insanın yüzünü görmek bana mutlak lazımdı. Fakat bir gün, iki gün, hatta haftalar geçiyor, kabak çekirdekçi geçmiyordu. Küçük yeğenim de pek meraklı idi. İkimizin heyecanı ve ilgileri ortaktı. Akşam Fazlı Paşa yokuşunun üzerinden geçerken mektep dönüşü bazen gelir, yine gölgeler içinde küçük bir kedi gibi büzülür, kabak çekirdekçiyi beklerdi.

Evvela belki altı olmayan kocaman düğmesiz iki potin içinde yürümeye çabalayan değnek gibi iki çıplak ayak göründü; sonra etrafında parça parça pantolonu sarkmış iki bacak hareket etti. Çöp gibi boynunun içinde kaybolduğu eski geniş bir ceket, elektrik içinde belirdi; rüzgârla dağılan uzun vahşi bir kır sakal ortasında zavallı, ince, mavi, hasta bir yüz; rengini kaybetmiş, bozulmuş bir fes alında; öne doğru eğilerek arkasında götürdüğü ağzı bağlı kabak çekirdeği çuvalını çekmeye çalıştı.

Sesini ve kendini sürükledi geçti. Bu projektör içinde bir insan görmüş gibiydim. Beynimde iki acı uç battı, kaldı. Hayatının sefaletini görmemek için önüne bakan gözlerin kapaklarındaki acılık ve mesut efendileri hatırlatan karikatür hayalî şeklindeki ceket. Saat sekizdi ve kıştı. Kabak çekirdeği satarak Fazlı Paşa'dan Karagümrük'e gidecekti.

(...)

Halide Edip Adıvar, *Kabak Çekirdekçi*

**a) Bu hikâyeye göre anlatıcı, kabak çekirdekçiye neden hayranlık duymaktadır?**

**b) Bu hikâyeye göre kabak çekirdekçinin fiziksel görünümü onun yaşamıyla ilgili neleri yansıtır?**

**c) Bu hikâyede kabak çekirdekçinin çuvalını çekmeye çalışması hangi durumu temsil eder?**

## YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 2. YAZILI)

**6. Verilen yönerge doğrultusunda; zamanımızın değişen teknolojilerini, yolculuk geleneklerini ve sosyal yapımızı yansıtıp, değişmeyen ana duyguları vurgulayarak aşağıdaki şiirde anlatılanları betimleyen bir paragraf yazınız.**

TREN

Nereye bu gece vakti,
Güzel tren, garip tren?
Düdüğün pek acı geldi,
Hatıra neler getiren.
Çok mudur mendil sallamam;
Her yolcu az çok âşinam.
Haydi, yolun açık olsun;
Geçtiğin köprüler sağlam,
Tüneller aydınlık olsun.

Cahit Sıtkı Tarancı, *Otuz Beş Yaş*

YÖNERGE:

a) Yazınız 50-100 kelime arasında olmalıdır.

b) Yazım ve noktalama kurallarına uyulmalıdır.

c) “Tren, gece, özlem, tünel, köprü, aydınlık, zaman” anahtar kelimeleri kullanılmalıdır.

d) Görme, işitme, koklama, dokunma veya tatma duyularına hitap eden ifadeler yer almalıdır.

e) Konuya yaratıcı ve farklı bir açıdan yaklaşarak yazı zenginleştirilmelidir.

## YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 2. YAZILI)

| SORU NO | ÖĞRENME ÇIKTISI | BECERİLER |
|---|---|---|
| 1 | TDE2.2. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme | KB2.10.Çıkarım Yapma |
| 2 | TDE2.2. “Sözün İnceliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme | KB2.8.Sorgulama |
| 3 | TDE2.2. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme | KB1.7.Belirleme<br>KB2.13.Yapılandırma |
| 4 | TDE2.2. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme | KB2.7.Karşılaştırma (2.7.3.) |
| 5 | TDE2.2. “Anlam Arayışı” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme | KB2.14.Yorumlama (2.14.3.) |
| 6 | TDE4.1. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtmak için paragraf düzeyindeki bir yazısında süreci yönetebilme<br>TDE4.2. Edebî söyleyişin inceliğini yansıtan metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısına içerik oluşturabilme<br>TDE4.3. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısında kural uygulayabilme<br>TDE4.4. Edebî söyleyişin inceliğini yansıttığı yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme | KB2.13.Yapılandırma (2.13.2.)<br>KB2.14.Yorumlama (2.14.2.) (2.14.3.) |

| PUANLAMA TABLOSU | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 | | 5 | | | 6 | TOPLAM |
| | | | a) | b) | a) | b) | c) | | |
| *15* | *15* | *15* | *7* | *8* | *5* | *5* | *5* | *25* | ***100*** |

### ÇÖZÜMLER

1. **Doğru cevap:** Dizelerde teşhis (kişileştirme) ve intak (konuşturma) sanatının kullanıldığını belirten (10 puan), kullanılan edebî sanatlarla anlatımın daha canlı ve etkileyici hâle geldiğini ifade eden (5 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

   **Kısmi Doğru Cevap:** Teşhis (kişileştirme) ve intak (konuşturma) sanatlarının kullanıldığını belirten (10 puan) ancak edebî sanatların dizeye kattığı anlam zenginliğinin yazılmadığı cevaplar kısmi doğru kabul edilecektir.

   **Yanlış Cevap:** Teşhis (kişileştirme) ve intak (konuşturma) ifadesinin yer almadığı cevaplarla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

## YAZILIYA HAZIRLANIYORUM (1. DÖNEM - 2. YAZILI)

2. **Doğru Cevap:** Şiirde anlatılan yolculuğun insanın doğumdan ölüme uzanan varoluş yolculuğunu simgelediğini belirten, "Gidiyorum gündüz gece" ifadesiyle yaşamın durmaksızın aktığını ve insanın bu akışa mecburen kapıldığını ifade eden, şairin "bilmiyorum ne haldayım" sözüyle, insanın hayat karşısındaki anlam arayışını ve belirsizlik duygusunu anlattığını belirten, dünyanın "iki kapılı bir han"a benzetilmesiyle yaşamın geçiciliğini, insanın dünyaya sadece kısa süreli bir konaklama için geldiğini anlatan, şiirin görünüşte bir yürüyüşü anlatsa da derinde insanın kaderini ve yaşamın geçiciliğini ifade eden (15 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

**Kısmi Doğru Cevap:** Dizelerden çıkarılabilecek örtük iletilerden birinin (5 puan) veya ikisinin (10 puan) yazılması kısmi doğru kabul edilecektir.

**Yanlış Cevap:** Dizelerden çıkarılabilecek örtük iletilerin doğru ifade edilmediği cevaplarla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

3. **Doğru Cevap:** "Ayakları yerden kesilmek" kelime grubunun "çok sevinmek, sevinçten havalara uçmak" veya "bir taşıta binerek yürümekten kurtulmak" anlamıyla kullanıldığı (15 puan) tüm cümleler doğru kabul edilecektir.

**Örnek Doğru Cevaplar:**

- Sınavda sınıfın en yüksek notunu alınca ayakları yerden kesildi.
- Ayakları yerden kesilsin diye aldıkları araba, başlarına türlü işler açmıştı.

**Yanlış Cevap:** "Ayakları yerden kesilmek" kelime grubunun "çok sevinmek, sevinçten havalara uçmak" veya "bir taşıta binerek yürümekten kurtulmak" anlamıyla kullanılmadığı tüm cümleler, ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

4. **Doğru Cevap:** a) I. metnin öğretici metin olduğunu belirten (3 puan) gerekçe olarak metnin öğretmeyi ve bilgi vermeyi amaçladığını ifade eden (4 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

**Kısmi Doğru Cevap:** a) I. metnin öğretici metin olduğunu belirten (3 puan) fakat gerekçesi yazılmayan cevaplar kısmi doğru kabul edilecektir.

**Yanlış Cevap:** a) I. metin yazılmayan cevaplarla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

**Doğru Cevap:** b)

| Ölçüt | I. Metin | II. Metin |
|---|---|---|
| Tür | Anı (2 puan) | Hikâye (2 puan) |
| Gerçeklikle İlişkisi | Gerçek bir olay anlatılır. (2 puan) | Olay kurgulanarak anlatılır. (2 puan) |

- Doğru cevap kısmında yazılanlarla aynı anlama gelebilecek cevaplar da doğru kabul edilecektir.

**Yanlış Cevap:** b) Tabloya yazılan ölçütlerle ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

5. **Doğru Cevap:** a) Anlatıcı; kabak çekirdekçiyi "gündelik adamlar arasında cesaret ve yüceliğin bir kahramanı" olarak gördüğü için ona hayrandır, ifadesini içeren veya buna yakın anlamdaki cevaplar (5 puan) doğru kabul edilecektir.

**Kısmi Doğru Cevap:** a) Kabak çekirdekçinin sıradan bir kahraman olmadığını "cesaret ve yücelik kahramanı" olduğunu belirten, "kahramandır, cesaretlidir" gibi özelliklerin yazılıp cümle içinde ifade edilmeyen (3 puan) cevaplar kısmen doğru kabul edilecektir.

**Yanlış Cevap:** a) Kabak çekirdekçide bulunmayan özelliklerin verildiği cevaplarla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

**Doğru Cevap:** b) Kabak çekirdekçinin fiziksel görünümü; onun yoksulluk, yalnızlık, zor şartlar ile sürekli mücadele içinde olan biri olduğunu göstermektedir, anlamlarına gelen ifadeler ile bu insanın hayatta kalma çabası içinde fiziksel ve ruhsal olarak yıprandığını, yoksulluğun izlerini hem bedeninde hem de ruhunda taşıdığını ifade eden cevaplar (5 puan) doğru kabul edilecektir.

**Kısmi Doğru Cevap:** b) Yoksulluk, yalnızlık, zor koşullar ile sürekli mücadele içinde olduğu ifadelerinden bazılarının yazılması ve cümle içinde ifade edilmemesi (3 puan) kısmi doğru kabul edilecektir.

**Yanlış Cevap:** b) Yoksul ve mücadeleci sözcüğünü içermeyen cevaplarla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

**Doğru Cevap:** c) Kabak çekirdekçinin çuvalını çekmeye çalışması; çekirdekçinin zayıf bir bünyesi olduğunu, şartlar ne olursa olsun çalışmasının zorunlu olduğunu, onun zorlu bir yaşam mücadelesi verdiğini, fiziksel özelliklerine rağmen çalışma azmini gösterir. Bu ifadelerden birini karşılayan (5 puan) cevaplar doğru kabul edilecektir.

**Yanlış Cevap:** c) Doğru cevaptaki ifadelerden herhangi birini içermeyen cevaplarla ilgisiz ve boş cevaplar yanlış kabul edilecektir.

6. **Doğru Cevap:** Yönergedeki maddelerin her birini sağlayan cevaplar, doğru cevap kabul edilip aşağıdaki puanlamaya göre 25 tam puan verilecektir.

YÖNERGE:

a) Yazınız 50-100 kelime arasında olmalıdır (5p).

b) Yazım ve noktalama kurallarına uyulmalıdır (5p).

c) "Tren, gece, özlem, tünel, köprü, aydınlık, zaman" anahtar kelimeleri kullanılmalıdır. (5p).

d) Görme, işitme, koklama, dokunma veya tatma duyularına hitap eden ifadeler yer almalıdır.(5p).

e) Konuya yaratıcı ve farklı bir açıdan yaklaşarak yazı zenginleştirilmelidir. (5p).

**Örnek Doğru Cevap: Gece** ilerledikçe **tren**in tekerlekleri raylarda ritmik, ince bir **özlem** şarkısı gibi tıkırdıyor; bu ses karanlığın içinde yankılanarak yolculuğun ruhunu dolduruyordu. Hızlı trenin camından görünen manzara **zaman** gibi hızla akıp giderken geçilen her **tünel**in ardından beliren ışık sanki içimize de bir aydınlık getiriyordu. Vagonun metal kokusu, soğuk camda kalan parmak izleri ve peronlarda havada asılı kalan ayrılık duygusu hiç eksilmiyordu. Modern teknoloji **köprü**leri sağlamlaştırmış; yolları kısaltmıştı fakat tren yolculuğunun bıraktığı o hüzünle karışık koku, vedaların sessiz ve ağır sükûtu hâlâ aynıydı. Tren, bir yanıyla gidişleri kucaklayan; bir yanıyla kalışları avuçlarında saklayan duygulu bir köprü gibi uzanıyordu karanlık rayların üzerine.

**Kısmi Doğru Cevap:** Yönergede belirtilen maddelerden en az üçüne uyan cevaplar kısmi cevap kabul edilecek ve uyulan maddelere puantaja göre puan verilecektir.

**Yanlış Cevap:** Yönergede yer alan maddelerin hiçbirine uymayan cevaplar ve ilgisiz cevaplar yanlış cevap olarak kabul edilecektir.

# YAZILI PUSULASI

## Çözümlere buradan ulaş

9. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı · 2025-2026 · 1. dönem 2. yazılı

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

### CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

### VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net